



UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Přípustnost důkazů v trestním řízení

Autor : Ema Brunclíková

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Oponent: JUDr. Martin Richter, Ph.D.

Rozsah práce: 79 stran

Datum odevzdání práce: červen 2024

1. Charakteristika tématu: *Předložená práce se týká trvale aktuálního tématu, které patří k základním otázkám trestního procesu. Jde však o náročný diplomní úkol, již vzhledem ke své šíři, který zahrnuje výklad množství rozmanitých konstelací a protichůdných teorií. Předložená práce vyniká zejména svoji komparativní metodou, kdy autorka detailně porovnává řešení přípustnosti důkazů v různých jurisdikcích. Neomezuje se přitom jen na obvyklé porovnání české procesní nauky a doktríny angloamerické, nýbrž zabývá se také právem německým a francouzským. Vedle zdařile zpracovaného všeobecného výkladu práce reflektuje řadu dílčích otázek aplikace důkazního práva a čerpá obsáhle z recentní judikatury, včetně řady nálezů Ústavního soudu.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce: *Práce má přehledně zvolenou strukturu. Autorka postupuje ve svém výkladu logicky správně od obecných pojmů ke speciálním otázkám. Diplomantka vymezuje prameny důkazního práva a fáze procesu dokazování a zabývá se rozdělením důkazů podle tradičních kritérií. Významnou část úvodních výkladů tvoří základní zásady trestního řízení. Těžištěm práce pak jsou procesní důsledky porušení předpisů o dokazování.*

Autorka konstatuje, že trestní řád explicitně neupravuje procesní důsledky porušení předpisů o dokazování a zabývá se důsledky absence takové úpravy. Rozlišuje pojmy zákonnosti a přípustnost důkazu. Přípustnost autorka chápe jako širší pojem, který v sobě již zahrnuje kritérium nezákonnosti (vedle nepřípustnosti dané charakterem pramene důkazu). Autorka tyto pojmy přibližuje rozбором příkladu důkazů získaných vyšetřením na detektoru lži, sdělením jasnovidce či na příkladu telefonického rozhovoru policie se svědkem. Tyto příklady porovnává se situací, kdy je původně zákonným způsobem opatřený důkaz teprve následně nepřípustný (např. pokud jedna osoba vypoví jako svědek proti druhé osobě, avšak následně se stane spoluobviněným). Autorka správně uzavírá, že nezákonný důkaz bude vždy považován za nepřípustný, což však neplatí opačně, neboť nepřípustný důkaz může být někdy získán zákonným způsobem. Kandidátka výstižně přibližuje podstatu zákonnosti důkazu jako jeho vlastnosti a kritéria hodnocení.

Výklad jednotlivých hledisek zákonnosti se opírá o konsensus v české odborné literatuře; obsahuje však i některé zajímavé vlastní postřehy a připomínky autorky. Další část výkladu autorka věnuje osvětlení pojmů absolutní a relativní neúčinnosti. Klade si mimo jiné otázku, zda např. absolutní neúčinnost důkazu získaného donucením dopadá i na důkazy opatřené jinými stranami trestního řízení kromě policie. Zabývá se také pojmem „podstatné vady důkazu“, který se objevuje v trestním řádu, aniž by jej tento předpis definoval. Autorka se opírá o závěry prof. Jelínka, podle nějž je podstatnou vadou taková, která má vliv na správnost rozhodnutí. Podobně má autorka za to, že „závažná procesní vada“, pro niž lze věc vrátit státnímu zástupci k došetření dle § 188 odst. 1 písm.

e) TR musí být schopna ovlivnit správnost výsledku řízení.

V předložené práci je patrné, že autorka velmi dobře ovládá metody analýzy a syntézy a vyniká podrobnou znalostí procesních předpisů. Dílčí poznatky z judikatury je s to zasadit do širšího teoretického rámce, kdy ve svém výkladu přibližuje zásadní teorie o nepřipustnosti a neúčinnosti důkazů. Správně připomíná, že se zahraniční přístupy v této oblasti liší od názoru převládajících v české právní nauce. České trestní důkazní právo vychází z teorie konfliktu zájmů a principu hodnoty důkazů. Autorka správně vystihla podstatu této důkazní teorie, která vychází z konkurence zájmů na postihu pachatele a na ochraně základních práv obviněného. Autorka hodnotí rozličné názory vyjádřené v literatuře s tím, že sama se spíše přiklání ke klasickému pojetí A. Netta z 90. let. Jedním z vodítek pro posouzení důsledků nezákonnosti je pro autorku závažnost projednávaného trestného činu. Českou procesní doktrínu autorka porovnává s americkou teorií plodů z otráveného stromu, resp. „rozptýlení nákazy“ („dissipation of the taint“). Za klíčovou zde má autorka otázku, do jaké míry lze důkaz získaný na základě původního nezákonně opatřeného důkazu v dalším řízení ignorovat. Autorka své úvahy ilustruje četnými hypotetickými i reálnými případy. Velmi dobře a srozumitelně je v posuzované práci přiblížena i německá teorie právního okruhu – Rechtskreistheorie. Kandidátka dospívá k závěru, že na rozdíl od německé a americké důkazní teorie se česká aplikační praxe přiklání k závěru, že „plody z otráveného stromu jsou spíše zdravé“.

Ve zvláštní části práce nacházíme pojednání o rozmanitých aktuálních otázkách důkazního práva, z nichž autorka vybrala např. problematiku advokátní mlčenlivosti nebo otázku zákonnosti odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Zde autorka čerpá z široké škály judikátů a přibližuje některé známější a méně známé causy (včetně případu býv. hejtmána Davida Ratha). Z hledisek metodologických se autorce celkem dobře podařilo provázat výklady, jež se opírají o příručky a učebnice s detailnějším rozbořením na základě monografických článků a soudních rozhodnutí.

Po stránce formální je práce na solidní úrovni. Diplomantka ovládá odborný jazyk a přes složitost materie práce vyniká srozumitelností. Velmi oceňuji schopnost autorky shrnout své nejdůležitější poznatky a názory na závěr diplomové práce. Autorka využívá korektně poznámkový aparát a místy využívá i barevných grafů.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Při ústní obhajobě kandidátka může shrnout své výhrady ke stávající právní úpravě. Jakým způsobem by bylo možné zpřesnit ustanovení trestního řádu? Je dle názoru diplomantky nutná definice podstatných vad řízení?

Dále může autorka odpovědět na některou z následujících otázek:

Jak se k doktríně tzv. plodů z otráveného stromu staví Evropský soud pro lidská práva?

Jak se liší česká a německá právní úprava, pokud jde o institut odepření výpovědi z důvodů profesionální mlčenlivosti u tzv. pomáhajících profesí?

Jaký je názor kandidátky na použitelnost výslechu svědka, byl-li na základě jeho výpovědi odhalen další trestný čin spáchaný jiným skutkem? Je třeba takového svědka vyslýchat opětovně v řízení o nově odhaleném skutku?

Jak posuzujeme účinnost důkazu vůči pozdějšímu spoluobviněnému, proti kterému v době jejich provedení dosud nebylo zahájeno trestní stíhání?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1(výborně)

V Praze dne 10. září 2024

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
vedoucí diplomové práce